

เพิ่มขีดความสามารถภาคอุตสาหกรรมไทย ผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ

นโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายต่อการพัฒนาความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นความผันผวนของเศรษฐกิจโลก กฎกติกาทางการค้าระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย เทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ภาคเศรษฐกิจต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและรูปแบบการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายด้านการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ประกอบกับอุบัติการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลกยังเป็นปัจจัยเร่งให้แต่ละประเทศจำเป็นต้องมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนแนวทาง วิธีการ และกลไกการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะต่อไป เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถรับมือกับความท้าทายและแสวงหาประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงการพัฒนาที่สมดุลทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานศักยภาพและความได้เปรียบของประเทศ เน้นการพึ่งพาตนเองเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีต่อความผันผวนของโลก

ในบริบทของประเทศไทย ก็เช่นกัน ประเด็นเรื่องการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันได้ถูกกำหนดเป็นหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยมุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์

วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคตผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับโมเดลธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน ภายใต้การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ไปพร้อมกับการยกระดับรายได้และความกินดีอยู่ดีของประชาชนในคราวเดียวกัน

สำหรับแนวทางการพัฒนาภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการและการท่องเที่ยว โดยมุ่งหวังให้ประเทศสามารถยกระดับการผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้าง

มูลค่าให้สูงขึ้น ขณะที่มียุทธศาสตร์และบริการแห่งอนาคตเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต รวมทั้งรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก ในขณะเดียวกัน จำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลกให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต โดยแนวทางการพัฒนาดังกล่าวได้ถูกผลักดันสู่การปฏิบัติผ่านการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนตุลาคม 2561

ผลการดำเนินงานด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันตามประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาข้างต้น ส่วนหนึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นได้จากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ที่จัดโดยสถาบันจัดอันดับที่สำคัญ ได้แก่ International Institute for Management Development (IMD) และ World Economic Forum (WEF) ในภาพรวมยังเกาะกลุ่มอยู่ที่ระดับกลางและมีการปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่กลุ่มตัวชี้วัด Doing Business ของธนาคารโลกมีการปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากความพยายามของภาครัฐในการปรับปรุงกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุน ทั้งนี้ ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในระดับตัวชี้วัดที่เป็นปัจจัยย่อย และข้อค้นพบสำคัญที่ได้จากการรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลของสถาบันจัดอันดับ จะช่วยชี้ให้เห็นประเด็นเชิงนโยบายที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญและติดตามการขับเคลื่อนอย่างใกล้ชิด ยกตัวอย่างเช่น

จากผลการจัดอันดับของ IMD ปี 2564 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับดีขึ้นจากปีที่แล้ว 1 อันดับ มาอยู่ในอันดับที่ 28 จากทั้งหมด 64 เขตเศรษฐกิจ โดยเมื่อพิจารณาผลในแต่ละปัจจัย พบว่า ปัจจัยหลักด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ มีอันดับเล็กลงถึง 7 อันดับ ซึ่งเป็นอันดับที่ต่ำสุดในรอบ 10 ปี โดยสาเหตุหลักมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อ การปรับตัวลดลงของปัจจัยย่อยด้านการค้าระหว่างประเทศ ด้านระดับราคา และด้านการลงทุนระหว่างประเทศ ส่วนปัจจัยหลักด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ ด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และด้านโครงสร้างพื้นฐาน แม้จะมีอันดับที่ดีขึ้น แต่ปัจจัยย่อยบางตัวมีอันดับลดลง เช่น ปัจจัยย่อยด้านการบริหารด้านสังคม โดยมีสาเหตุมาจากตัวชี้วัดเรื่องเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ ประเด็นเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ และอิสระในการดำเนินการของสื่อมวลชน ปัจจัยย่อยด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวแปรที่สะท้อนด้านความพร้อมในการปรับตัวของภาคธุรกิจให้ทันต่อพลวัตหรือค่านิยมที่เกิดขึ้น ปัจจัยย่อยด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ที่ปรับตัวลดลงจากปีก่อนหน้าถึง 3 อันดับ และปัจจัยย่อยด้านการศึกษา ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 56 เป็นอันดับต่ำสุดในกลุ่มปัจจัยย่อยทั้งหมด โดยมีสาเหตุหลักจากความไม่เพียงพอของบุคลากรในภาคการศึกษา อีกทั้งยังมีปัจจัยย่อยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับการจัดอันดับคงที่ในอันดับที่ 49 ซึ่งถือว่ายังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก จึงต้องติดตามและพัฒนาเรื่องสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขต่อ GDP และต่อประชากรของไทย ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ที่ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับรั้งท้าย รวมถึงตัวชี้วัดเรื่องการบำบัด

น้ำเสียและการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถูกเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) และประเทศไทยยังได้รับการจัดอันดับอยู่ในระดับต่ำมากในทั้ง 2 ประเด็น

ข้อค้นพบในการจัดอันดับความสามารถการแข่งขันของ IMD ชำงต้น สะท้อนให้เห็นประเด็นเชิงนโยบายที่ประเทศไทยต้องเร่งดำเนินการเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้ปรับตัวดีขึ้นในอนาคต อาทิ

- **การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ** เช่น การพัฒนาพื้นที่พิเศษและส่งเสริมการลงทุนของอุตสาหกรรมใหม่ การส่งเสริม SME Startups, e-commerce และวิสาหกิจชุมชน การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและส่งเสริมการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง
- **การเพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐ** เช่น การพัฒนาสู่รัฐบาลดิจิทัล การทำกฏโยตินกฎหมาย (Regulatory Guillotine) การปรับระเบียบขั้นตอนการอำนวยความสะดวกภาคธุรกิจตามกรอบ Doing Business การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง
- **การเพิ่มประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ** เช่น การพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงานและจำนวนแรงงานทักษะ การกำหนดมาตรการเพื่อดึงดูดกลุ่มผู้มีศักยภาพสูง (Talent) จากต่างประเทศให้เข้ามาทำงานในประเทศไทยและจูงใจกลุ่มผู้มีศักยภาพสูงชาวไทยให้ทำงานในประเทศ การส่งเสริมศักยภาพการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการรายย่อย
- **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในด้านต่าง ๆ** เช่น ด้านสาธารณสุขภาคพื้นฐาน/ คมนาคม โดยเร่งรัดการลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจกับสถาบันวิจัย และการให้แรงจูงใจในการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อการวิจัยและพัฒนา ด้านสาธารณสุข โดยการเพิ่มจำนวนแพทย์และพยาบาล ด้านการศึกษา โดยการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัย สอดคล้องกับการพัฒนาของโลกยุคปัจจุบัน เป็นต้น

สำหรับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยที่จัดโดย WEF ล่าสุด จากรายงาน Global Competitiveness Report Special Edition 2020 ถึงแม้ว่าจะไม่มีการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างเช่นปีก่อน ๆ แต่รายงานดังกล่าวได้แสดงถึงผลการประเมินความพร้อมของแต่ละประเทศในการฟื้นตัวจากวิกฤติและการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่ออนาคต ซึ่งผลการศึกษาที่สำคัญ (Key Findings) พบว่า ประเทศที่สามารถบริหารจัดการผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยประกอบด้วย 1) เศรษฐกิจดิจิทัลขั้นสูง (Advanced Digital Economies) 2) ระบบสวัสดิการทางสังคมที่แข็งแกร่ง (Strong Social Safety Nets) และ 3) ระบบสาธารณสุขที่ดี (Robust Healthcare Systems) โดย 4 มิติสำคัญที่จะช่วยยกระดับ

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้แก่ 1) Enabling Environment 2) Human Capital 3) Markets 4) Innovation Ecosystem ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการฟื้นฟูประเทศและสร้างความสามารถในการ

11 priorities for economic transformation

- 1. Ensure public institutions embed strong governance principles and a long-term vision and build trust by serving their citizens
- 2. Upgrade infrastructure to accelerate the energy transition and broaden access to electricity and ICT
- 3. Shift to more progressive taxation, rethinking how corporations, wealth and labour are taxed, nationally and in an international cooperative framework
- 4. Update education curricula and expand investment in the skills needed for jobs and "markets of tomorrow"
- 5. Rethink labour laws and social protection for the new economy and the new needs of the workforce
- 6. Expand eldercare, childcare and healthcare infrastructure, access and innovation for the benefit of people and the economy
- 7. Increase incentives to direct financial resources towards long-term investments, strengthen stability and expand inclusion
- 8. Rethink competition and anti-trust frameworks needed in the Fourth Industrial Revolution, ensuring market access, both locally and internationally
- 9. Facilitate the creation of markets of tomorrow, especially in areas that require public-private collaboration
- 10. Incentivize and expand patient investments in research, innovation and invention that can create new "markets of tomorrow"
- 11. Incentivize firms to embrace diversity, equity and inclusion to enhance creativity.

Source: Global Competitiveness Report special edition 2020

แข่งขันอย่างยั่งยืน ด้วยการเร่งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในระยะยาว สนับสนุนด้านการศึกษา การพัฒนาทักษะ และดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการปรับตัวให้เท่าทันกับตลาด ในอนาคตที่ยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงไป และสุดท้ายต้องสร้างปัจจัยเอื้อที่ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมสำหรับอนาคต

แน่นอนว่า ประเด็นเชิงนโยบายข้างต้นจะเกิดผลในทางปฏิบัติ และส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม ย่อมต้องอาศัยการผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาผ่านกลไกที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งในบริบทของภาคอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมมีกลไกระดับชาติเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม ทั้งในเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน นั่นคือ **คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ หรือ กอช.** ซึ่งเป็น คณะกรรมการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ โดยจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรก ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2536 และมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบ รวมถึงอำนาจหน้าที่ของคณะ กรรมการฯ จำนวน 4 ครั้ง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 และ ล่าสุด คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563 ซึ่งได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ของ กอช. ให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี และข้อเสนอของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์ประกอบที่ครอบคลุม และมีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนขึ้นในการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ รวมทั้งเป็นกลไกที่มีความเป็น เอกภาพและบูรณาการในการดำเนินงานมากขึ้นด้วย

คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนา อุตสาหกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563 เป็นคณะกรรมการระดับชาติที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย ประเด็นการพัฒนา รวมทั้งขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและ แผนพัฒนาประเทศในระดับต่าง ๆ ภายใต้การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน/ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา อุตสาหกรรมของประเทศอย่างรอบด้าน ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่มูลค่าในทุกมิติ โดย กอช. จะทำหน้าที่เป็นกลไก สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมได้ครบถ้วนตามกระบวนการของนโยบายสาธารณะทั้งในระดับภาพรวม รายสาขา และรายประเด็น ตั้งแต่การก่อตัวของนโยบาย (Policy Formation) การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) การกลั่นกรองข้อเสนอเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายของคณะรัฐมนตรี (Policy Decision) การประสานนโยบายไปสู่ การปฏิบัติ (Policy Implementation) ไปจนถึงการติดตามและประเมินผลการดำเนินนโยบาย (Policy Evaluation) ด้วยการบูรณาการแนวคิด มาตรการ และการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมุ่งสู่เป้าหมาย เดียวกันได้อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพสูง

คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ (กอช.)

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2563

องค์ประกอบ

นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธาน

กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นฝ่ายเลขานุการฯ

กอกช. จะเปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางการดำเนินการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างบูรณาการของ คณะกรรมการ/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการพิจารณาและสั่งการของรัฐมนตรี/ ผู้บริหารที่เป็นองค์ประกอบ ของ กอกช. โดยเฉพาะประเด็นที่จำเป็น เร่งด่วน และมีความสำคัญสูงต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยอย่างเป็นองค์รวม จากการเมืองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ที่ครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนาอุตสาหกรรม ประกอบด้วย *นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและ กระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง* ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข *ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ* ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการ ลงทุน เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม *ผู้บริหารองค์กรภาคเอกชน* ได้แก่ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ รวมทั้ง *ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง* จำนวน 3 ท่าน ร่วมเป็นกรรมการฯ โดยมีกระทรวงอุตสาหกรรมทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการฯ (ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ) โดยมี อำนาจหน้าที่หลักในการกำหนดทิศทางนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ รวมทั้งขับเคลื่อนและผลักดันการ พัฒนาอุตสาหกรรม ทั้งในระดับภาพรวมและรายสาขาอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและทิศทางนโยบาย การพัฒนาอุตสาหกรรมที่กำหนด โดยบูรณาการกับคณะกรรมการ/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ กอกช. ยังมีหน้าที่ ในการส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพการผลิต มีการสร้างและประยุกต์ใช้ งานวิจัยพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ ภาคอุตสาหกรรมได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

ทั้งนี้ ที่ผ่านมากอกช. ได้ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนา ภาคอุตสาหกรรมและระบบเศรษฐกิจของประเทศ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ

- การพิจารณา กลั่นกรองและจัดทำแผนพัฒนา แผนแม่บท แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา อุตสาหกรรม รวมถึงการพิจารณาแผนงาน/ โครงการ และจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบให้สอดคล้องกับนโยบายและ แผนการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น แผนพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผน แม่บทการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม โครงการและสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมภายใต้แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย (พ.ศ.2555-2574) แผนแม่บท/ ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมราย สาขา อาทิ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและเทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์ แผนพัฒนาแร่เศรษฐกิจที่สำคัญ การจัดตั้งสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม/ สถาบันพลาสติก เป็นต้น

- การกำหนดแนวทางและมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงพื้นที่ เช่น มาตรการจูงใจและผลักดัน การพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค การจัดตั้งเขตแรงงานเสรีในพื้นที่จังหวัดชายแดน

- การพิจารณามาตรการ แนวทางเพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (NTB) เช่น มาตรการเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมไทยในการแข่งขันภายใต้กฎระเบียบของสหภาพยุโรป (EU White Paper)

- การผลักดันมาตรการสำคัญเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาในการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น การผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยใช้มาตรการปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบของอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ให้เอื้อต่อการลงทุน การพัฒนาฝีมือแรงงาน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การแก้ปัญหาอุปสรรคด้านผังเมืองที่มีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

- การส่งเสริมและผลักดันการจัดการการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน เช่น มาตรการจัดการการผลิตด้วยเทคโนโลยีสะอาด มาตรการจัดการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เป็นต้น

สำหรับการประชุม กอช. ครั้งแรก ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563 คาดว่าจะจัดขึ้นภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยมีประเด็นเชิงนโยบายที่คาดว่าจะนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของ กอช. อาทิ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2565-2570) (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมพืชกัญชงสู่เชิงพาณิชย์ (พ.ศ. 2566-2570) รวมถึงข้อเสนอการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานของ กอช. ในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสิ้น และคาดหวังว่าประเด็นเชิงนโยบายด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในมิติของการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย การเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรมในมิติพื้นที่ การส่งเสริมผู้ประกอบการและภาคการผลิตสู่ 4.0 การพัฒนา Enabling Factor ที่เอื้ออำนวย เช่น โครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร เทคโนโลยีและนวัตกรรม กฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ จะถูกผลักดันและขับเคลื่อนผ่านกลไก กอช. อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้การบูรณาการของทุกภาคส่วน นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน มุ่งสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม และมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

จัดทำโดย นางสาวสมานลักษณ์ ตันติกุล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง:

1. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 โดยสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, มกราคม 2562
2. <https://www.facebook.com/th.competitiveness/>
3. สรุปผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยสถาบัน IMD ปี 2564 โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, มิถุนายน 2564 สืบค้นจาก
https://resolution.soc.go.th/PDF_UPLOAD/2564/P_403979_1.pdf